

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 29,
71, 424, 427, 603 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Administracinių nusižengimų kodekso (toliau - ANK) 424 straipsnio 2 dalyje nustatyta atsakomybė už transporto priemonės vairavimą neturint teisės ją vairuoti ar neturint teisės vairuoti šios rūšies transporto priemones arba, kai vairuojančiam asmeniui sustabdyta teisė vairuoti transporto priemones. ANK 424 straipsnio 3 dalyje - atsakomybė už transporto priemonių vairavimą, kai vairuojančiam asmeniui atimta teisė vairuoti transporto priemones, arba transporto priemonių vairavimą, kai nesilaikoma draudimo vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai. Nurodyti pažeidimai yra dažni ir keliantys grėsmę visuomenei. Asmenys, ne kartą padarę šiuos nusižengimus pagal dabartinį reglamentavimą negali būti baudžiami griežčiau, nes ANK nenumato baudimo už tokio nusižengimo pakartotinį padarymą, o taip pat nėra numatytos galimybės už minėtus nusižengimus skirti transporto priemonės konfiskavimo. Pažeidėjas jam skirtų baudų nemoka, priverstinai nuvežtą transporto priemonę tą pačią dieną atsiima su kitu, teisę vairuoti turinčiu asmeniu ir vėl vairuoja, nes pagal ANK 603 straipsnį nuvežtą transporto priemonę leidžiama susigrąžinti pašalinus grėsmę eismo dalyvių ar kitų asmenų sveikatai ar gyvybei, trukdymą saugiam transporto priemonių ar kt. Jeigu būtų galimybė skirti transporto priemonės konfiskavimą, transporto priemonė galėtų būti gražinama (išskyrus atvejus, kai ji konfiskuojama ar nustatyta tvarka realizuojama arba sunaikinama) tik po to, kai išnagrinėjama administracinio nusižengimo byla.

Kad vairavimas neturint teisės vairuoti yra pavojingas ir eismo saugumui grėsmę keliantis nusižengimas, o ANK 424 straipsnyje numatytos sankcijos asmenims, kurie pakartotinai vairuoja transporto priemones neturėdami teisės jų vairuoti yra neefektyvios ir neatgrasančios byloja ir Eismo įvykių informacinės sistemos duomenys. Asmenys, neturintys teisės vairuoti transporto priemones (neįgiję teisės vairuoti, teisė vairuoti atimta ar sustabdyta) 2017 m. sukėlė 1 267 eismo įvykius (žuvo – 13, sužeista – 197), 2018 m. – 1 281 (žuvo – 14, sužeista – 177), 2019 m. – 1 382 (žuvo – 8, sužeista – 207), 2020 m. – 1 441 (žuvo – 11, sužeista – 251). Administracinių nusižengimų registro duomenimis, policijos pareigūnai 2017-2020 m. nustatė daugiau kaip 46 000 asmenų, kurie vairavo transporto priemones neturėdami teisės vairuoti (2017 m. – 10 948, 2018 m. – 10 720, 2019 m. – 11 093, 2020 m. – 14 073).

Pastaraisiais metais pastebimas nustatytų asmenų, kurie vairuoja transporto priemonę neturėdami teisės vairuoti, skaičiaus ir tokių asmenų sukeltų eismo įvykių skaičiaus didėjimas.

Todėl šiuo projektu yra siekiama ne tik įtvirtinti griežtesnę atsakomybę pažeidėjams, bet ir užkardyti tokius pažeidimus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas, Seimo narys Stasys Šedbaras.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Administracinių nusižengimų kodekso (toliau - ANK) 424 straipsnio 2 dalyje nustatyta atsakomybė už transporto priemonės vairavimą neturint teisės ją vairuoti ar neturint teisės vairuoti šios rūšies transporto priemones arba, kai vairuojančiam asmeniui sustabdyta teisė vairuoti transporto priemones ir numatyta bauda nuo 300 iki 450 eurų. ANK 424 straipsnio 3 dalyje nustatyta atsakomybė už transporto priemonių vairavimą, kai vairuojančiam asmeniui atimta teisė vairuoti transporto priemones, arba transporto priemonių vairavimą, kai nesilaikoma draudimo

vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai ir numatyta bauda nuo 450 iki 700 eurų. Griežtesnės atsakomybės už minėtų administracinių nusižengimų pakartotinų padarymą šiuo metu nėra įtvirtinta. Taip pat nėra nustatytos galimybės už atitinkamus pažeidimus taikyti transporto priemonės konfiskavimą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siekiama įtvirtinti atsakomybę už pakartotinai padarytus ANK 424 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytus administracinius nusižengimus (transporto priemonės vairavimą neturint teisės ją vairuoti ar neturint teisės vairuoti šios rūšies transporto priemonės arba, kai vairuojančiam asmeniui sustabdyta teisė vairuoti transporto priemonės ir transporto priemonių vairavimą, kai vairuojančiam asmeniui atimta teisė vairuoti transporto priemonės, arba transporto priemonių vairavimą, kai nesilaikoma draudimo vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai), nustatant sankcijoje baudą nuo 600 iki 1200 eurų. Taip pat siekiama nustatyti, kad už tokius administraciniu nusižengimus galėtų būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas.

Įstatymo pakeitimai turės teigiamos įtakos ne tik patiems pažeidėjams, bet ir padės užtikrinti visuomenės saugumą, sumažinti daromų nusižengimų skaičių ir jų keliamą pavojų žmonių sveikatai ir gyvybei.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių priėmus Įstatymą nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas Įstatymas neturės neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai. Įstatymo pakeitimai turės teigiamos įtakos, padės sumažinti asmenų, kurie vairuoja transporto priemonę neturėdami teisės vairuoti, daromų nusižengimų skaičių ir jų keliamą pavojų žmonių sveikatai ir gyvybei.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Pritarus įstatymo projektui priimti naujų įstatymų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios esamus nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis.

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti:

Pritarus įstatymo projektui, įgyvendinamųjų teisės aktų rengti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Valstybės lėšų įstatymo įgyvendinimui neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta. Vadovautasi Eismo įvykių informacinės sistemos duomenimis.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „administracinis nusižengimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo narys,
Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas

Stasys Šedbaras